

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 2. De poena purgatorij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

fervi nihil esse aliud, quam terrorem & anxietatē, quā animæ afficiuntur, dum cogitant Deum sibi esse iratum. Ita Caluinus lib. 3. Institutionum, cap. vlt. & lib. 2. cap. 16. vbi dicit esse aniles fabulas, quæ dicuntur de locis animarum.

Communis sententia Doctorum & Patrum est, Purgatorij locum esse antrum subterraneum, inferno damnatorum propinquum. Pro quo

12
Quatuor loca animarum post vitam.

Notandum est, ex communi DD. sententiā, quatuor esse loca statuenda subterranea animarū, quæ communi nomine Inferni vocentur, & varijs Scripturæ locis insinuantur: nempe, Infernum damnatorum, Purgatorium, Limbū puerorum absque baptismo morientium, & Limbum Patrum veteris testamenti. Ratio est: quia quatuor sunt genera peccatorum animarū, post hanc vitā; nempe pena damni & sensus aeterna, pena damni & sensus temporalis, pena damni tantum aeterna, & pena damni tantum temporalis. Infernus damnatorum est pro ijs, quibus debetur pena damni & sensus aeterna. Purgatorij est pro ijs, quibus debetur pena damni & sensus temporalis. Limbus puerorum pro ijs, quibus debetur pena damni tantum, sed aeterna. Limbus Patrum pro ijs, quibus debetur pena damni tantum, sed temporalis. Vide Palud. in 4. d. 45. q. 3. vbi etiam agit de statu & ordine horum locorum, docetque Infernum & Purgatorium post resurrectionem euulsum vnum locum: pari ratione etiam Limbum Patrum & Puerorum. Nunc

13
Infernum esse subterraneum locum, est de fide.

Dico Primò; Fide tenendum est, locum damnatorum esse subterraneum, & inferiorem.

Probatum Primò: Deuter. 32. v. 22. ignis succensus est in furore meo, & ardebit vsque ad inferni noisissimam; id est, vsque ad infernum inferiorem. Prouerb. 9. v. 18. Ignorauit quod ibi sint gigantes, & in profundis inferni conuina eius. & Prouerb. cap. 15. v. 24. Semita vite sursum est ad erudiendum, vt declinet ab inferno inferiore.

Probatum Secundò: Quia Scriptura Infernum opponit caelo, tanquam imum locum summo. Iob 11. v. 8. Excelsior caelo est, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? Isaia 14. v. 14. Dixisti, ascendam supra altitudinem nubium, &c. Et in infernum detraheris, in profundum lacu. Psal. 138. v. 8. Si ascendero in caelum, tu illic es; si descendero in infernum, ades. Matthæi 11. v. 23. Et tu Capharnaum, nunquid vsque in caelum exaltaberis, vsque ad infernum descendes. Ex quibus patet, hunc locum esse profundissimū, veluti voraginem quandam, & abyssum, quæ impleri nequeat, vt habet nomen Hebraicum: vnde Demones Luca 8. rogant, ne Dominus eos mittat in abyssum.

Probatum Tertiò: Ratione. Quia sicuti locus iustorum, qui amorem mundi & creaturarum vicerunt, est summus, scilicet supremum caelum; ita impiorum, qui amorem creaturarum Deo praeponderant, debet esse infimus, ac proinde sub terra: quod insinuant nomina, quibus in Scripturā passim appellatur, Infernus, abyssus, lacus, profundum lacu, puteus abyssus, vorago, caminus ignis, stagnum ignis & sulphuris. Quare pulchrè Tertullianus in Apolog. cap. 47. Infernum vocat arcani ignis subterraneum thesaurum. De inferno & penis damnatorum vide lib. 13. De perfectionibus diuinis, vbi c. 24. & 25. fuse doctèque hæc tractantur.

14
Vbi Limbus puerorum.

Dico Secundò: Pari modo certum videtur Limbum puerorum esse subterraneum. Patet ex Concilio Florentino sess. vltimā, vbi definitur, Animas

illorum, qui in peccato morti fero actuali, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, penis tamen disparibus puniendas. Auctor Hypognofticon lib. 5. dicit fidem Catholicā non agnoscere, nisi duo loca aeterna, caelum & infernum: Limbus ergo ad infernum pertinet, estque veluti extrema inferni ora. Valdè tamen credibile est ignem eò non pertingere; vt colligitur ex Innocentio III. Capit. Maiores, de Baptismo; & communiter docēt Doctores.

Dico Tertiò: Fide quoque tenendum est, Limbum Patrum etiam esse locum subterraneum. Probatum Primò ex Symbolo, Descendit ad inferos. Et ad Ephes. 4. vbi Christus dicitur descendisse ad inferos partes terræ, scilicet ad locum Patrum. Vide plura Scripturæ & PP. testimonia in libro Belliolani sub finem.

15
Vbi Limbus Patrum.

Dico Quartò: Locus Purgatorij similiter est sub terrā. Hæc propositio, etsi non æquè certa est, ac præcedens; videtur tamen fidei proxima. Primò: Nam præterquam quòd sit communis sententia Theologorū, videtur etiam esse sensus Ecclesiæ; quæ in Missa defunctorum sic orat; Libera animas omnium fidelium defunctorum de penis inferni, & de profundo lacu. Et probatur ex illo Apocal. 5. v. 13. vbi aperto libro per Agnum. (quod fiet in fine mundi), Creatura quæ sub terrā sunt, dicunt laudē Deo & Agno; quæ creatura sine dubio sunt anima fidelium in Purgatorio existentes, ad quas beneficium redemptionis Agni pertinet. Ad Philip. 2. v. 10. In nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum. Deinde locus iste Actor. 2. v. 24. Solutis inferni doloribus, à multis Patribus intelligitur de Purgatorio; vt ab Augustino epist. 99. vbi dicit se non intelligere, quomodo aliter possit exponi. Et ab Epiphanio in hæresi Tatiani.

16
An Purgatorium sub terra.

Apocal. 5.

Ad Philip. 2.

Actor. 2.

Omitto visiones. Vide Bedam lib. 5. cap. 13. Congruentia est: quia animæ illæ eandem penam patiuntur, quam damnati, scilicet penam damni, & sensus; solum differt, quòd non sit aeterna, sicut pena damnatorum: ergo consentanea una est, vt eodem loco, eodemque igne patiantur.

CAPVT II.

De pena Purgatorij.

D V B I V M I.

Quas penas patiantur anime in Purgatorio?

Dico Primò: Certum est eas pati penā damni, id est, priuari aspectu Dei, seu visione beatificā; vnde in illis magnus meror nascitur; sicuti cum quis ob suam culpam non admittitur in conspectum Principis vel parentis.

17
Pena Purgatorij est pena sensus & damni.

Dico Secundò: Certum etiam est, in Purgatorio esse penam sensus. Dicitur autem pena sensus omnis dolor aliunde proueniens, quàm ex carentia visionis Dei. Ratio est: quia sicuti se inordinatè ad creaturas conuerterunt, ijsque sunt oblectata; ita par est, vt per eas puniantur, iuxta illud Sapientia 11. v. 17. Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur.

Dico Tertiò: In Purgatorio est pena ignis corporei. Est communis Doctorum sententia; nō tamen est fidei. Quia Græci in Concilio Florentino sess. vltima, etsi fateantur se semper credidisse

18
Est ibi ignis corporeus. Dubitant Græci.

Purgato-

Purgatorium, & orationem pro defunctis; tamen dicunt se dubitare, vtrum igne corporeo crucientur, an tenebris duntaxat, vel alio aliquo modo: quam eorum sententiam Concilium tolerat.

Probatur Primò: Prioris ad Corinth. 3. *Salvus erit, sic tamen, quasi per ignem*: hic Apostolus loquitur de vero igne, quia dies Domini in igne reuelabitur. Atqui loquitur de igne Purgatorij, qui minora peccata comburit, id est, comburendo expiat.

Probatur Secundò: Ignis inferni est corporeus: ergo etiam Purgatorij, cum iuxta receptam Doctorum sententiam, vnus idemque sit. Antecedens probatur Matth. 25. v. 41. *Itē in ignem aeternum, qui paratus est diabolo & angelis eius*. Hic aperte insinuat eundem esse ignem quo spiritus cruciantur, & quo corpora impiorum: atqui constat, eum quo corpora impiorum videntur, esse corporeum: ergo.

Probatur Tertio: Quia passim in Scriptura veteri & noua absolute vocatur ignis, flamma, ardor, stagnum ignis & sulphuris, caminus ignis, gehenna ignis. Vide Esai. 33. & 66. Iob 20. Matthai 3. 5. 13. & 18. Apocal. 20. Quorsum semper vocatur ignis, si non sit verus ignis?

Denique idem colligitur ex testimonijs Patrum citatis. Vide Gregorium lib. 4. Dialog. cap. 39. vbi expressè dicit, *ignem, quo anima puniuntur, esse corporeum*. Vide etiam August. lib. 20. de Ciuit. cap. 10.

Dices; Ignis non potest agere in spiritum, quia non potest producere nisi qualitatem corpoream, quæ non potest afficere materiam incorpoream.

Respondeo breuiter: Etsi ignis solis viribus nature non possit agere in spiritum à corpore separatum, potest tamen id diuinâ virtute, Deo singulari modo cooperante, & influente cum eius naturali facultate: Si enim ignis potest naturaliter agere in spiritum corpori vnitum, cui non possit diuinâ virtute concurrente in spiritum separatum? Et si calor ab igne productus in corpore, vel species sensibilis potest naturaliter concurrere cum potentia sentiendi, ad actum sensio- nis, qui iuxta veriore sententiam est qualitas spiritalis existens in ipsa animâ, nõ in corpore; cur diuinâ virtute cooperante non possit concurrere ad qualitatem spiritalē, vel ad sensum doloris in spiritu à corpore separato? De hac re vide plura lib. 13. de Perfectionibus diuinis c. 24. num. 134. vbi late ostenditur Dæmones & damnatos in inferno vri igne corporeo.

DVBIVM II.

Vtrum pena Purgatorij sit grauissima?

Deo Primò: Pena damni, seu dilatio gloriæ, etsi sit grauissima appetitiuè, non tamen videtur grauissima acerbitate.

Prior Pars Probatur: quia sanctæ illæ animæ pleris æstimant visionem Dei, quam quoduis aliud bonum; omnia enim suis momentis æstimant: ergo pleris æstimant huius boni: earentiæ, quam quoduis aliud malum, cum quo hoc bonum possit consistere; malletque quiduis pati, & frui hoc bono, quam pati earentiam huius boni: ergo maxime dolent de hoc malo

appetitiuè. Idem videmus in viris sanctis etiam in hac vita: ad hoc enim perfecta charitas inclinat.

Altera Pars est D. Bonauenturæ d. 20. quæst. 2. art. 1. Ratio est: partim quia certissima spes, breui fore, vt Deum videant, summòperè eas consolatur; partim quia pœna sensus magis repugnat nature, vnde magis cruciat. Et confirmatur à simili: Quia Patres in limbo non tantopere cruciabantur ob earentiam visionis, quantum quis per pœnam ignis cruciaretur. Dices; Esse disparem rationem; quia Patres in limbo non ob culpam propriæ voluntatis, sed ob culpam originalem erant priuati illâ visione: animæ autem in Purgatorio ob culpam propriam. Respondeo: Id non tantopere refert. Nam substantia mali eadem est vtròbique. Est enim eadem earentia visionis diuinæ, & idem desiderium. Vnde si illos non cruciabat summè, neque etiam animas in Purgatorio summè cruciabit. Adde, nec damnatos maxime cruciari ob pœnam damni. Immo parum curarent, quod non fruantur diuino conspectu, si liceret illis perpetuò huius vitæ delicijs frui. Hoc patet in multis hominibus impijs adhuc viu- entibus.

Dices: S. Augustinus in Enchirid. cap. 112. ait: *Exulare à ciuitate Dei, perire à regno Dei, tam grandis est pœna, vt ei nulla possint tormenta, que nouimus, comparari*.

Respondeo: Loquitur de magnitudine appetitiuonis, non acerbitatis, seu afflictionis. Dici etiam potest eum loqui de tormentis aliquandò finiendis, & de exilio nõ finiendo; vt patet intuenti verba.

Dico Secundò: Pœna ignis Purgatorij est grauissima quoad acerbitatem, atque adeò grauior quauis pœnâ huius vitæ. Est communis sententia Doctorum, eamque docet D. Augustinus aperte in Psal. 37. *Quia, inquit, dicitur saluus erit, ille ignis contemnitur; grauior tamen erit ille ignis, quam quidquid homo pati potest in hac vitâ*. S. Gregorius in eundem Psal. illum, ait, *transitorium ignem omni tribulatione presenti existimo intolerabiliorem*. Similia habet Anselmus 1. ad Cor. 3. & multi alij. D. Bernardus epist. de obitu Humberti: *Post hanc vitam in Purgatorij locis centupliciter, qua fuerunt hic neglecta, reddantur vsque ad nouissimum quadrantem*. Idem confirmari potest ex probatis reuelationibus, quas narrat Beda lib. 3. cap. 19. & lib. 5. cap. 13. Ratio esse potest, Primò: quia anima separata longè plura potest perferre, quam corpori iuncta: in corpore enim statim pœnis vincitur, eò quod fragile corpus statim dissoluatur, quo dissoluto necesse est hominem mori: sed extra corpus anima est immortalis, vnde in immensum eius pœna potest intendi. Deinde, quia ignis ibi agit vt instrumentum iustitiæ diuinæ; quo modo longè est efficacior, quam suapte natura. Denique, quia tunc ignis immediatè potest ipsam animam totam attingere, seu totaliter: nunc autem non attingit, nisi per medium, videlicet per corpus, tanquam per vestem, & quasi partialiter.

Dico Tertio, Valdè tamen probabile est, neque omnes animas quæ sunt in Purgatorio pati pœnam ignis; neque eas quæ pœnam ignis patiuntur, semper pœnam ignis pati. Vt enim verè do-

Non tamen est grauissima acerbitate.

Obiectis ex D. Aug.

Soluitur.

Pœna ignis in Purgatorio est grauissima acerbitate.

Non omnes animas in Purgatorio cruciantur pœnâ ignis.

19 Quomodo ignis corporeus possit agere in spiritum.

20 Pena damni in Purgatorio est grauissima appetitiuè.

et D. Bonaventura supra, dum poena Purgatorij dicitur grauior quauis poena huius vite, intelligendum est de grauiſſima poena Purgatorij, quæ maior est, quàm grauiſſima huius vite; ea autem est poena ignis; & de hac loquuntur Patres citati. Sunt tamen aliæ poenæ longè mitiores: Non enim videtur credibile, pro vno verbulo otioso hominem ibi exurendum, sicuti hîc exuruntur latrones. Deinde, ex probatis visionibus habemus, quorundam poenam esse valde exiguam, vt vix quidquam pati videantur præter mœstitiã quandam ob dilatione cœlestis patriæ; vt patet ex visione Dri-thelmi, apud Bedam lib. 5. cap. 13. qui in amœnissimo loco multa millia animarum albataram Deo canentium laudes vidit, ita vt putaret esse paradysum; quæ tamen animæ non erant perfectè expiatae. Vnde & iste locus ad purgatorium pertinebat, siue sub terra, siue super terram fuerit. Nam etsi locum, vbi ordinariè fit expiatio animarum, sub terra ponamus; non tamen negamus etiam alibi purgari posse, præsertim eas, in quibus parum restat purgandum. Denique, quia valde probabile est, poenam sensim minui, vt tandem minima sit. Colligitur ex vita S. Malachiæ, cui foror, vt scribit S. Bernardus cap. 4. vite eius, apparuit: primò, in veste pullâ ad limen Ecclesiæ foris; secundò, in veste subfuscâ, & intra limen Ecclesiæ, procul tamen ab altari; tertio, in veste candidâ ad ipsum altare cum ceteris sanctis. Similis etiam visio est apud D. Gregorium 2. Dialog. c. 23. de duabus monialibus, quibus S. Benedictus minatus erat excommunicationem.

Anime sub-
inde alibi,
quàm sub
terra, pur-
gantur.

DVBIUM III.

*Vtrum anima in Purgatorio à demonibus tor-
queatur?*

23
Solum ab
igne tor-
quentur.

Probabile
est interdum
etiam à de-
monibus
torqueri.

Communior sententia est, neque ab Angelis, neque à demonibus torqueri; sed solum ab igne, vt est instrumentum diuinæ Iustitiæ.

Est tamen satis probabile, interdum à demonibus torqueri, quia non perfectè illos vicerunt, sed ex parte ab illis victi sunt, consentientes peccatis venialibus vel mortiferis, pro quibus poenæ temporales restant luendæ. Confirmatur ex visione B. Furci apud Bedam lib. 3. hist. Angl. cap. 19. & ex vita D. Bern. lib. 1. cap. 10. vbi quidam frater defunctus B. Bernardo apparuit, qui se quatuor lacertis traditum esse dixit, qui postea precibus S. Bernardi liberatus est.

DVBIUM IV.

Quàm diu durent poena Purgatorij?

24
Poena pur-
gatorij non
durat ultra
diem iudi-
cij.

Respondeo: Certum esse, non durare ultra diem extremi iudicij, vt docet S. Aug. l. 21. de Ciuit. c. 16. Purgatorias, inquit, poenas nullas futuras opinetur, nisi ante vltimum illud tremendumque iudicium. Et colligitur aperte Matth. 25. vbi tantum duo statuuntur ordines iudicandorum, quorum illi ibunt in vitam æternam, illi in ignem æternum: ergo nulli in ignem temporale; omnes enim fideles ad alterutrum istorum ordinum pertinent.

Vtrum autem vna eademq; anima per aliquot annorum centurias, vsque ad diem iudicij sit puniendâ, non est ita certum. Dominicus Soto d. 19. q. 3. a. 2. putat nullam manere in purgatorio ultra

Dom. Soto
eas coarctat
ad 10. annos

decennium, quia grauitas poenæ compensat diurnitatem.

Sed probabilius est, aliquas ibi diutissimè, et- Verosimi-
iam per aliquot annorū centenarios, puniri. Nam lius quidā
Ecclesia celebrat Anniversaria defunctorū etiam eas patron-
per aliquot annorū centenarios. Censet ergo fieri tur per an-
posse, vt tam diu auxilio opus habeant. Idem etiā norum cen-
confirmatur ex foundationibus perpetuis Anniver- turias,
sariorum. Confirmari etiam potest ex Beda lib. 5.
cap. 13. vbi Angelus dixit S. Dirthelmo; animas eorum, qui in hæc vitâ semper malè vixerunt, & tandem sub finem conuertuntur, saluandas omnes in die iudicij, quauis aliqua orationibus & elemosynis viuendum, & præsertim altaris sacrificio iuari possint, vt ante illum diem liberentur.

CAPVT III.

De conditione animarum pur-
gandarum.

Suppono nullam animâ purgari post hanc vi- 25
tam, nisi in charitate decesserit, obstricta ta- Affidue
men culpâ aliquâ veniali, vel saltem reatu poenæ. Deum lau-
Vide B. Augustinum lib. 21. de Ciuit. cap. 26. dau.

Hinc sequitur, animas illas assidue amare & lau-
dare Deum, patienterque ferre supplicia. Colligi-
tur Apocal. 5. sub finem. Ratio est, quia virtutes in anima separata non possunt esse otiosæ, cum nihil habeant impediendi, & suapte naturâ in suas functiones propendeant, neque etiam corpore aggraentur, neque tormentis impediuntur: hæc enim non impediunt, nisi turbando organa corporea, quæ ibi non sunt. Vnde etiam in inferno perfecta ratione vtuntur, vti colligitur Lucæ. 6.

DVBIUM I.

*Vtrum possint ibi mereri, vel
demereri?*

Respondeo: Neutrum posse. Est contra Lu- 26
therum art. 39. vbi docuit eas continuo de- Nec merè-
mereri, eò quod poenas refugiant: posse tamen & tur, nec de-
& demereri. Vt habet art. 38. eò quod charitas merentur.
ipsarū sit imperfecta. Sed probatur nostra doctri-
na, 2. ad Corinth. 5. vers. 10. Omnes nos manife-
stari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquis-
que propria corporis pro vt gesserit, siue bonum siue malū.
Cur addit, Propria corporis, nisi quia ea, quæ post
corpus fiunt, non puniuntur aut remunerantur?
Sap. 4. v. 11. Raptus est, ne malitia mutaret intellectū
eius: ergo post mortem non potest quis mutari.
Idem significatur Ecclesiastæ 11. v. 3. In quocunque
loco ceciderit, ibi erit. Vide Ecclesiastæ 9. & Eccle-
siastici 14. Hinc D. Augustinus lib. de Prædest.
Sanctorum cap. 14. ait; Neminem Christianum hæc
de re dubitare posse. Ratio est, Diuina ordinatio, quæ
hunc mundum voluit hominibus esse ceu stadium
ac palestrâ; actiones huius vitæ, cursum in stadio;
mortem, terminum cursus, quando præmia, id est,
honor vel ignominia cursoribus est tribuenda.
Opera autem bona vel mala, quæ post hanc vitâ
fiunt, non pertinent ad cursum: vnde nec impu-
tantur ad meritum vel demeritum, ac proinde nõ
augent præmiū vel supplicium; sed sunt fructus
animæ in termino constitutæ.

Dices